

Seniori SSKK v novozámockom regióne

Každoročné stretnutia členov Seniorskeho klubu Spolku slovenských knihovníkov a knižníc sa už stávajú veľmi obľúbeným podujatím, každým rokom pribúdajú aj ďalší noví členovia. Tak to bolo aj v Nových Zámkoch, kde sa v dňoch 14. – 15. 8. 2019 stretlo 46 členov Seniorskeho klubu, z toho 14 nových členov. Hostujúcou knižnicou bola Knižnica Antona Bernoláka v Nových Zámkoch, ktorej kolektív pripravil pre účastníkov zaujímavý a hodnotný program.

Po upršaní noci privítalo účastníkov krásne slnečné ráno, srdečné privítanie ich čakalo aj v knižnici, kde ich osobne privítala riaditeľka knižnice Mgr. Ľubica Červená. Po oboznámení s činnosťou knižnice a programom podujatia predstavila účastníkom novú predsedníčku SSKK Mgr. Helenú Mlejovú, ktorá je vo funkcii od 1. 1. 2019. Po malom občerstvení pokračoval program podujatia autobusom smerom na štúrovskú oblasť.

Prvou zastávkou bola obec Belá, kde sa nachádza kaštieľ Chateau Bela. História kaštieľa siaha do dávnej minulosti. Do príchodu Turkov sa v kaštieli vystriedalo počas mnohých storočí veľa majiteľov. V čase plienenia tureckých armád bola obec úplne vyľudnená. V roku 1770 sa majiteľom kaštieľa stal generál András Török, ktorý začal s rekonštrukciou celého objektu. Hlavným architektom bol Jakab Mayer. Kaštieľ bol postavený v štýle francúzskeho vidieckeho baroka, stavbu začali kaplnkou, ktorá bola vysvätená v roku 1780. V roku 1834 sa stal novým majiteľom Korzičan Baldácsy Antal. Dobudoval rodinnú kryptu pod kostolom, kaštieľ dal opevniť, vybudoval vodnú priekopu a padací most. Vybudoval obrovský park, zamestnal slávnych maliarov, dal vyhotoviť nábytok z mahagónu, cédru a ebenového dreva. Rozšíril zbierku umeleckých predmetov raritami z ďalekých krajín ako Čína a Japonsko. V roku 1880 sa celý majetok dostal do rúk bankára Baldácsyho rodiny, ktorý ho následne predal Žigmundovi Bródimu aj s celým zariadením kaštieľa. V roku 1910 sa novým majiteľom stal Adolf Ullman, šľachtic z Budapešti. Kaštieľ zdedil v roku 1925 jeho syn, barón Juraj Ullman, ktorý však musel v roku 1945 aj s rodinou emigrovať do Švajčiarska. Po emigrácii Ullmanovcov obsadili objekt sovietski vojaci, neskôr slúžil na rôzne účely. Sídlila tu poľnohospodárska škola, väznica pre politických väzňov, a napokon aj veľkosklad domácich potrieb. Na začiatku roku 2000 prejavila záujem o majetok vnučka posledného majiteľa, grófka Ilona a manžel Mathias von Krockow. Kaštieľ spolu s príslušnými pozemkami rodina odkúpila od štátu a v roku 2008 otvorila jeho brány v podobe hotela.

Ďalšou zastávkou bola významná pamätihodnosť románska rotunda v obci Bíňa. Románska rotunda kruhovitého pôdorysu s vnútornou apsidou stojí pri bývalom kláštornom komplexe premonštrátov, ktorý založili pred rokom 1217 comes Omodej a jeho syn Štefan z rodu Hunt-Poznanovcov. Prvá písomná zmienka o nej je až z roku 1391. Postavili ju ako valcovú stavbu s plytkou vnútornou apsidou niekedy okolo roku 1200, zrejme súčasne s výstavbou neďalekého kláštorného kostola.

V 13. a 14. storočí bol interiér vyzdobený nástennými maľbami. V roku 1683 bola rotunda poškodená a viac ako 70 rokov chátrala. Obnovená bola po roku 1755 už v barokovom štýle, kedy loď dostala aj novú klenbu. Pri jej výstavbe bolo rozobraté pôvodné tehlové murivo približne do úrovne tesne nad románskymi oknami. Taktiež románske okná boli zamurované a nahradili ich tri nové, podstatne väčšie. Po prehliadke kostola so zaujímavým výkladom miestneho farára sa seniori presunuli do blízkeho Štúrova, kde z nábregia obdivovali krásnu scenériu maďarského mesta Ostrihom s Bazilikou sv. Štefana.

Večerný program v Nových Zámkoch patril spoločnému posedeniu, priateľským rozhovorom a samozrejme spomienkam,

Druhý deň si účastníci Seniorskeho klubu s regionálnym historikom p. Alexandrom Strbom prezreli pamätihodnosti mesta Nové Zámky. I keď ku koncu vojny koncom roka 1944 a začiatkom roka 1945 bolo mesto bombardovaním zničené, zachovalo sa niekoľko historických pamiatok. V centre mesta si prezreli Kostol povýšenia sv. Kríža, Ortodoxnú neologickú synagógu, ktorá bola postavená v roku 1885, Kalváriu postavenú v neskorobarokovom slohu na násype Forgáčovej bašty v roku 1779 a kazematy Františkánskeho kláštora.

Pre účastníkov bola určite zaujímavá návšteva prvej súkromnej knižnice na Slovensku KALÁKA, ktorú už 20 rokov vedie pani Katarína Strbová, bývala pracovníčka Okresnej knižnice v Nových Zámkoch. Knižnica, ktorá k dnešnému dňu disponuje s knižničným fondom v počte 36 567 zväzkov v podstate vznikla z darov, súkromných zbierok, z pozostalostí atď. Používatelia knižnice majú k dispozícii široké spektrum literatúry, zápisné do knižnice je dobrovoľné a treba podotknúť, že pani Strbová vykonáva túto činnosť dobrovoľne a zdarma. Jej záslužná práca je oceňovaná aj na Slovensku, v tomto roku obdržala cenu Pro Patria od vlastivedného spolku Honismereti szövetség.

Skončilo sa ďalšie úspešné podujatie členov Seniorklubu, rozlúčili sa s južným Slovenskom a všetci dúfajú, že o rok sa stretnú v regióne Považskej Bystrice. Záverom azda len veľké poďakovanie PhDr. Anne Kucianovej, ktorá sa opäť zaslúžila o zorganizovanie tohto podujatia, poďakovanie patrí aj riaditeľke Knižnice Antona Bernoláka Mgr. Ľubici Červenej ako aj pracovníkom knižnice, ktorí sa na príprave podieľali a to najmä pani Márii Feldinszkej a Anne Držíkovej.

V Nových Zámkoch, 5. 9. 2019

Marta Weissová